

Samling af Afgørelser

PERSONALERETTENS DOM
(Anden Afdeling)
8. februar 2011

Sag F-95/09

Carina Skareby
mod
Europa-Kommissionen

»Personalesag — tjenestemænd — psykisk chikane udøvet af den overordnede — vedtægtens artikel 12a og 24 — ansøgning om bistand — rimelig frist — begyndelsestidspunkt — varighed«

Angående: Søgsmål anlagt i henhold til artikel 236 EF og artikel 152 EA, hvorunder Carina Skareby i det væsentlige har nedlagt påstand om annullation af Kommissionens afgørelse af 4. marts 2009 om afslag på at iværksætte en administrativ undersøgelse vedrørende de angivelige tilfælde af psykisk chikane, som en af hendes tidligere overordnede skulle være ophavsmand til.

Udfald: Europa-Kommissionens afgørelse af 4. marts 2009 om afslag på at iværksætte en administrativ undersøgelse vedrørende de angivelige tilfælde af psykisk chikane, som en af Carina Skarebys tidligere overordnede skulle være ophavsmand til, annulleres. Europa-Kommissionen betaler sagens omkostninger.

Sammendrag

1. *Tjenestemænd — søgsmål — søgsmålsinteresse*
(Tjenestemandsvedtægten, art. 91)

2. *Tjenestemænd — administrationens bistandspligt — iværksættelse for så vidt angår psykisk chikane — indgivelse af en ansøgning om bistand — overholdelse af en rimelig frist*
(Tjenestemandsvedtægten, art. 12a, art. 24 og art. 90, stk. 1)

3. *Tjenestemænd — administrationens bistandspligt — iværksættelse for så vidt angår psykisk chikane — indgivelse af en ansøgning om bistand — begyndelsestidspunktet for den frist, der skal overholdes*
(Tjenestemandsvedtægten, art. 12a)

4. *Tjenestemænd — administrationens bistandspligt — iværksættelse for så vidt angår psykisk chikane — indgivelse af en ansøgning om bistand — overholdelse af en rimelig frist — fristens længde*
(Statutten for Domstolen, art. 46; tjenestemandsvedtægten, art. 24)

1. Hvad angår et så alvorligt spørgsmål som psykisk chikane må det medgives, at den tjenestemand, som påstår, at han har været udsat for psykisk chikane, og som anfægter institutionens afvisning af at realitetsbehandle en ansøgning om bistand, principielt bevarer den berettigede interesse, som kræves i retspraksis som betingelse for at antage en stævning til realitetsbehandling, selv om han ikke nedlægger påstand om erstatning for den skade, som fulgte af den påståede chikane, eller om iværksættelse af en disciplinærsag mod chikanens angivelige ophavsmand, og selv om chikanen angiveligt ophørte for flere år siden.

En sådan løsning gælder allerførst som følge af selve den alvorlige karakter af udøvelsen af psykisk chikane, som er en adfærd, der kan have yderst ødelæggende indvirkninger på en persons helbredstilstand. Det angivelige offer for psykisk chikane bevarer sin søgsmålsinteresse, uafhængigt af spørgsmålet om, hvorvidt en sådan chikane varer ved, eller hvorvidt den pågældende person fremsætter, endog har ret til eller til hensigt at fremsætte andre krav, navnlig erstatningskrav, i forbindelse med den psykiske chikane. Administrationens eventuelle anerkendelse af, at der foreligger psykisk chikane, kan i sig selv have en gunstig virkning i forbindelse med helbredelsesprocessen til genopretning af den chikanerede person.

(jf. præmis 23, 25 og 26)

Henvisning til:

Personaleretten: 30. november 2009, sag F-80/08, Wenig mod Kommissionen, præmis 35

2. Overholdelsen af en frist, som skal være »rimelig«, kræves i alle de tilfælde, hvor retssikkerhedsprincippet eller princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, når der ikke er fastsat bestemmelser herom i lovene, er til hinder for, at EU's institutioner og fysiske eller juridiske personer kan handle uden tidsmæssige begrænsninger og derved navnlig risikere, at allerede opnåede rettigheder bringes i fare.

For så vidt som formålet med en ansøgning om bistand i forbindelse med påstået psykisk chikane er, at det fastslås, at en tjenestemand eller en anden ansat har udvist en ulovlig og culpøs adfærd, og for så vidt som det ikke er udelukket, at en sådan adfærd, når den er udvist i forbindelse med udførelsen af det arbejde, som udføres af den angivelige ophavsmand til chikanen, i givet fald kan medføre, at den pågældende institution ifalder ansvar, er ansøgningen om bistand, som henviser til en sådan adfærd, retlig beslægtet med den ansøgning om erstatning, som en tjenestemand indgiver til administrationen i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 1. På erstatningsområdet kræver retspraksis imidlertid overholdelse af en frist, som skal være »rimelig«. Derfor må det ligeledes antages, at der eksisterer en frist, som gælder for tjenestemænd, til at indgive en ansøgning om bistand vedrørende psykisk chikane.

(jf. præmis 41, 43 og 44)

Henvisning til:

Retten: 6. juli 2004, sag T-281/01, Huygens mod Kommissionen, præmis 42 og 46-48; 5. oktober 2004, sag T-144/02, Eagle m.fl. mod Kommissionen, præmis 57 og 66

Personaleretten: 11. maj 2010, sag F-30/08, Nanopoulos mod Kommissionen, præmis 117, som i øjeblikket verserer for Retten, sag T-308/10 P; 9. juli 2010, sag F-91/09, Marcuccio mod Kommissionen, præmis 32; som i øjeblikket verserer for Retten, sag T-450/10 P

3. Ifølge vedtægtens artikel 12a, stk. 3, kommer psykisk chikane til udtryk over en periode, gentagne gange eller systematisk. Psykisk chikane udgør derfor en overtrædelse, som pr. definition er vedvarende, nødvendigvis finder sted over tid og for at kunne anses som fuldbyrdet forudsætter, at der foreligger gentagne eller systematiske handlinger. Endvidere kan symptomerne først opstå en vis

tid efter de første chikane-handlinger eller efter offerets fulde bevidsthed om rækkevidden af disse handlinger, idet nævnte offer i øvrigt ofte har behov for tid til at indse, hvad der overgår den pågældende og til at frigøre sig fra chikanørens indflydelse.

Det forekommer således hensigtsmæssigt, henset til den psykiske chikanes specifikke karakter og til kravet om retssikkerhed, at basere sig på udelukkende objektive kriterier og som udgangspunkt for fristen til at indgive en ansøgning om bistand vedrørende psykisk chikane at lægge den sidste handling fra den angivelige ophavsmand til den psykiske chikane til grund eller under alle omstændigheder det tidspunkt, fra hvilket den angivelige ophavsmand ikke længere er i stand til at gentage sine handlinger over for offeret, dette uafhængigt af såvel offerets kendskab til eller bevidsthed om de forskellige chikane-handlinger som den handling, hvorved den af ophavsmanden til den psykiske chikane udviste ulovlige adfærd fremover opnår den karakter af »varig« eller »systematisk«, der kræves for at fastslå, at der foreligger en sådan chikane.

(jf. præmis 47 og 49)

4. Hvad angår det retlige slægtskab mellem en ansøgning om erstatning fra tjenestemænd og en ansøgning om bistand baseret på, at der foreligger psykisk chikane, og i mangel af en relevant grund til at tilsidesætte førnævnte sammenligning, må det for det første anerkendes, at fristen for at fremlægge en ansøgning om bistand skal være rimelig, og for det andet, at en varighed på fem år i lighed med den i artikel 46 i statuten for Domstolen fastsatte frist principielt må anses for at være rimelig med henblik på med føje at anmelde en psykisk chikane til administrationen og anmode om dens assistance, navnlig gennem iværksættelse af en administrativ undersøgelse herom. Denne varighed gør det nemlig både muligt for administrationen fuldt ud at opfylde sin bistandspligt og sine forpligtelser i henhold til vedtægtens artikel 24 ved eventuelt at træffe foranstaltninger på eget initiativ, og for den pågældende at råde over en tilstrækkelig lang periode til at fremsætte sine krav over for institutionen; varigheden gør det også muligt at tage hensyn til de særegenheder, der er forbundet med begrebet psykisk chikane, dvs. dels, at symptomerne først kan vise sig efter en vis tid efter de første handlinger, der udgør den psykiske chikane, dels at offeret ofte har behov for tid til at indse, hvad der overgår den pågældende, og til at frigøre sig fra chikanørens indflydelse.

Imidlertid, og analogt med det, der er anerkendt vedrørende tjenestemænds erstatningssøgsmål, kan fristen på fem år til at indgive en ansøgning om bistand vedrørende psykisk chikane ikke anses for at være en fast og ufravigelig regel. Selv om en ansøgning om bistand vedrørende psykisk chikane, som er indgivet inden for fristen på fem år, principielt kan antages til realitetsbehandling, vil det navnlig kunne forholde sig anderledes i tilfælde af særlige omstændigheder, hvilket må afgøres alt efter sagens betydning, dens kompleksitet samt den pågældendes adfærd.

(jf. præmis 53 og 54)

Henvisning til:

Personaleretten: 4. november 2008, sag F-87/07, Marcuccio mod Kommissionen, præmis 30